

משה חיים פלח

בשיטת הרמב"ם בדין גר קטן ובגדר גירות דמתן תורה

(פ"ח דיבמות ה"א) מלא בתוכה תינוק מושלך הטבילו לשום עבד את מוהלו לשום עבד לשום בן חורין את מוהלו לשום בן חורין יעו"ש, אך עכ"פ מצוהר בדברי הרמב"ם הכא עיקר הדין דהמטביל גוי קטן לשם גירות חלה הגירות] ומשמע לכאורה מדברי הרמב"ם הכא דעלם חלות הגירות הויא אף בלא דין זכייא ואף בגוונא דלא הוי זכות כלל, דהרי כשמטבילו לשם עצדות לכאורה לא הויא זכות, וכן הכא לא הזכיר הרמב"ם כלל הא דזכות הוא לו, והוא כפשטות שיטת התוס' צסנהדרין (סח ז) דלעלם חלות הגירות לא צעינן לדין וזכין והא דצעינן להא דזכות הוא לו היינו משום דאי לאו הכי לא היה לזית דין להתמלע בדבר יעו"ש [ויל"ד, דיש לומר דמיד שתקפו זכה צו לעצדות, וכשמטבילו לשם גירות עצדות הוי

אמר רב הונא גר קטן מטבילין אותו על דעת צית דין מאי קמ"ל דזכות הוא לו וזכין לאדם שלא צפניו כו' הגדילו יכולין למחות כו', והנה מצוהר צסוגין תלתא דיני, חדא עלם חלות הגירות, דגר קטן שהטבילוהו על דעת צית דין חלה הגירות, ועוד אשמעינן דהצית דין נזקקין לכתחילה להטבילו, ועוד אשמעינן דאם הגדיל יכול למחות.

והרמב"ם הציא הכך תלתא דיני צתלתא דוכתי, עיקר הדין דמהניא הגירות הציא הרמב"ם צהל' עצדים (פ"ח ה"ב) וז"ל ישראל שתקף גוי קטן או מלא תינוק גוי והטבילו לשם גר הרי זה גר, לשם עבד הרי זה עבד, לשם בן חורין הרי זה בן חורין עכ"ל, והכס"מ שם נקט דמקור דברי הרמב"ם מסוגין [והאחרו' (ע' א"ש סה) העירו דמקור דברי הרמב"ם מדברי הירושלמי

זכות]⁶ ודינא דהצית דין נזקקין להטעיל
גר קטן הציא הרמז"ם צה"ל איסורי
ציאה (פ"ג ה"י) גר קטן מטבילין אותו
על דעת צית דין שזכות היא לו עכ"ל.

ואילו דינא דאס הגדיל יכול למחות
הציא הרמז"ם ה"ל מלכים (פ"י
ה"ג) וז"ל בן נח שנתגייר ומל ועבל ואחר
כך רצה לחזור מאחרי ה' ולהיות גר
תושב בלעד כשהיה מקודם, אין שומעין
לו, אלא יהיה כישראל לכל דבר או יהרג,
ואם היה קטן כשהטבילוהו צית דין,
יכול למחות בשעה שיגדיל ויהיה גר
תושב בלעד, וכיון שלא מיחה בשעתו
שוצ אינו מוחה אלא הרי הוא גר לזק
עכ"ל, והנה כבר דקדק הגר"פ מלשון
הרמז"ם דהא דמהניא מחאתו לבעל
גירותו אינו אלא מכאן ולהבא, אך עד
השתא הוי ישראל.

ולכאורה הדברים מוכרחים לשיטת
הרמז"ם, דכיון דנראה
מדברי הרמז"ם צה"ל עצדים דעלם

הגירות חיילא אף צלא דין זכין, וא"כ
הא דהגדיל יכול למחות ע"כ אינו מדין
מחאה צזכות, ולהכי ס"ל להרמז"ם
ללא מהניא מחאתו לבעל גירותו אלא
מכאן ולהבא [ויעוין בתוס' צסנהדרין
דציארו ע"פ שיטתם הא דהגדיל יכול
למחות, משום דבעינן קצלת מלוות,
והדין קצלת מלוות מתקיים כשהגדיל
ולא מיחה, וצפשוטו היינו דכשם דכל
ללא שייכא ציה מילה לא מעכצא ציה
ונעשה גר בטבילה לחוד (ע' תוס' יצמות מו
צ) וכגירות דאשה, ה"נ צקטן דל"ש ציה
קצלת מלוות לא מעכצא ציה, אך משעה
שהגדיל דמעתה שייכא ציה קצלת
מלוות, הרי היא מעכצת צו, וכל דאינו
מקבל ה"ז מעכב על גירותו, וצזה יל"ד
אי פקעה למפרע או מכאן ולהבא,
ויעוין באחרו' ואכמ"ל, אך צדברי
הרמז"ם לא משמע כלל דהוי משום דין
קצלת מלוות] אולם גדר הדברים לריך
ציאור, דהיאך מהניא מחאתו לבעל
הגירות.

⁶ **האחרו'** נתקשו צלשון הרמז"ם הטבילו לשם גר הרי זה גר, לשם עצד הרי זה עצד, לשם צן חורין הרי זה
צן חורין, דלכאורה היינו גר היינו צן חורין, ונראה דהרמז"ם פירושו קא מפרש, ונקט מתחילה
בסתמא דאס הטבילו לשם גר הרי זה גר, והדר מפרש דצין גירות דעצדות וצין גירות גמורה דצן חורין [ויעוין
צרמז"ם (פ"ג מאיסורי ציאה ה"יא) אין העצד טובל אלא צפני שלשה וציוס כגר שמקלת גירות הוא עכ"ל]
וכן נראה דהא צמקור צברי הרמז"ם צירושלמי נזכר רק לשם עצדות ולשם צן חורין.

ולא זזו משם עד שעשאוּס עוצדי כוכבים
 גמורין כו' ויעוין צש"ך (יר"ד ס"י קנט
 סק"ה) דהאריך דעשאוּס כגוים גמורים
 אף לקולא [ואכמ"ל] ויעוין צהג'
 החת"ם לשו"ע (א"ח"ה ס"י לט) דציאר וז"ל
 ונראה לפענ"ד שיש כח צכלל ישראל
 להוליא המורדים מכלל האומה ויחזרו
 לגוים גמורים אף להקל, וזכר לדבר ראה
 ויתר גוים (חצוק ג, ו) שהתיר להם ז'
 מלות (צבא קמח לת, ג) אף על גב דלאו
 ראה גמורה היא, מכל מקום כן נראה
 לי, והס נמנו וגמרו להוליאם מצרית
 ישראל לגמרי כו' עכ"ל יעוין שס, הרי
 דצכח צית דין להוליא ישראל מדין
 ישראל ולעשותו כגוי, ומעתה לריך
 ציאור לכאורה אמאי אין ישראל עלמו
 יכול להפקיע מעלמו דין ישראל
 ולהעשות גוי.

אמנם הציאר פשוט, דצקבלת התורה
 קיבלו על עלמס כלל ישראל את
 התורה צצבוטה, וכמצואר צכ"ד (ע"י
 שצבוטה כה צ) דהנצצב על המלוות לא חייל

ונראה צציאר הדצרים, דהנה הקדים
 הרמצ"ס דגר שנתגייר ורלה
 לחזור צו אין שומעין לו, ומצואר דס"ד
 דכל גר מלי למדער ציה ולשוב לגיוותו,
 והנה יש לעיין לכאורה אמאי צאמת אין
 ישראל יכול להפקיע מעלמו דין ישראל
 ולהיות כגוי, וכשם דגוי מלי להכנים
 עלמו לדין ישראל.

ובאמת דמלינו צכמה דוכתי דישראל
 נעשה לגוי, יעוין ציצמות (ט"ז צ)
 אמר רצ יהודה ח"ר אסי עוצד כוכבים
 שקידש צזמן הזה חוששין לקדושין שמה
 מעשרת השצטים הוא כו' איכא דאמרי
 כי אמריתה קמיה דשמואל ח"ל לא זזו
 משם עד שעשאוּס עוצדי כוכבים
 גמורים שנאמר צה' צגדו כי צנים זרים
 ילדו, וצחולין (ו א) רצי ילחק צן יוסף
 שדריה רצי אצבו לאתויי חמרא מצי
 כותאי אשכחיה ההוא סצא ח"ל לית
 כאן שומרי תורה הלך רצי ילחק וספר
 דצרים לפני רצי אצבו והלך רצי אצבו
 וספר דצרים לפני רצי אחי ורצי אסי

² **הנה** יעוין שס צגמ' דפריך איתגורי איתגר ח"כ מלינו חוטא נשכר, ומשני אמר מר צריה דרצנא לומר
 שאפילו מקיימין אותן אין מקצלין עליהן שכר כמלווה ועושה יעו"ש, אולם האחר' נחלקו צכוונת
 הגמ' האם אע"ג דצאמת מלווין הן ולא הותרו מ"מ אין מקצלין שכר אלא כאילו מלווה ועושה, או דכוונת
 הגמ' דהתיירן להס לגמרי אלא דמה"ע לא חשיב חוטא נשכר, אך צפשוטו לא הותרו להס וכדק"ל (ע"ז ו צ)
 דאסור להושיע אצר מן החי לצן נח משוס לפני עור ואכמ"ל.

והעובר עליו פורש מן הצור כדוני
 הנידוי ויותר מהם, ושכח מתחייב עליו
 מיתה לפעמים, אבל שהוא חל עליהם
 ועל זרעם נראה שאף צנדרים כן צכל
 קצלת הרצים כדאשכחן בקצלת התורה
 וכן צמגילה וכן צלומות עכ"ל, הרי למד
 הרמז"ן דצכה הרצים לקבל נדר
 ושצוה אף על דורות הבאים משצוה
 דקצלת התורה.

ובשבועות (כט א) וכן מלינו כשהשציע
 משה את ישראל אמר להן
 דעו שלא על דעתכם אני משציע אתכם
 אלא על דעת המקום ועל דעתי כו' על
 דעת המקום למה לי אלא כי היכי דלא
 תהוי הפרה לשצועתייבו, ומצואר דאי
 לאו דאמר להו משה על דעת המקום,
 היתה מועלת שאלה על שצועת קצלת
 התורה [ואף דלא מלינו לשון שצועה
 ממש בקצלת התורה, אך מלינו לשון
 "אלה" דינו כשצועה כמצואר
 בשצועות (לה ז) וכן "צרית" דנו האחרו'
 אי חשיבא כשצועה, ויעוין צפסחים (נה
 ז) וברש"י שם ואכמ"ל.]

ובין דקיבלו כלל ישראל את התורה
 בשצועה, עליהם ועל זרעם,
 מה"ע אין ישראל יכול להפקיע הימנו
 דין ישראל ולשוב להיות כגוי, וכן גר

משום דמושצע ועומד מהר סיני, ויעוין
 צנוצ"י (א"ח מהד"ק סי' נז) דעמד דלא
 נקטינן טעמא דאין איסור חל על איסור
 אלא דאין שצועה חלה על שצועה, ויעוין
 באבני מילואים (צתשי סי' ז) דביאר
 דנפק"מ דליכא אפילו איסורא בעלמא,
 דאי משום אחאע"א איסורא מיהא
 איכא, אך הא דאין שצועה חלה על
 שצועה היינו דלא חיילא כלל, ויעוין
 צקוה"ע (סי' לג) ועוד ואכמ"ל, ויעוין
 צמשפט החרם להרמז"ן שכתב וז"ל ולא
 עוד אלא שהחרם חל אפילו על דורות
 הבאים אחרי כן אם החרמו צ"ד על
 אנשי העיר ועל זרעם, וזאת היא גזרת
 יהושע בן נון שמזכירים בחרמות
 כדכתיב וישצע יהושע צעת ההיא לאמר
 ארור האיש לפני ה' אשר יקום וצנה את
 העיר הזאת את יריחו ונתקיימה גזרתו
 לאחר כמה דורות, וכן צימי פילגש
 בגבעה לפי שאמרו ארור נותן אשה
 לצנימין נאסרו צאותו הדור ואח"כ
 הולרכו לדרוש ממנו ולא מצנינו
 כדמפורש בצצא צתרא (קכא א) הא אלו
 אמרו עליהם ועל זרעם או שאמרו סתם,
 החרם היה חל על הדורות הבאים,
 נמלאו ד' דרכים בחרם שאין בשצועות
 וצנדרים, שאינו לריך להוליא מפיו,
 ושכח חל עליו בעל כרחו ושלא צפניו,

והנה לשיטת הראשונים דעלם חלות הגירות הוא ע"י דין זכין, יש מקום לדון דחשיב קצלת גירות מדין זכין [אף דחינו מוכרת, וזפרט דכא ל"ש שזועה ע"י שליח, ועוד דהוי כזכין מאדם דנחלקו האחרו' אי מהני (ועקל"ה ס"י רמג סק"ח)] אך למשמעות הרמז"ם דלעלם חלות הגירות לא צעינן לדין זכין כלל, וכפשטות שיטת התוס' צנסהדרין, אלא הצ"ד פועלים בגופו את הגירות זכח עלמם, א"כ ודאי דליכא זזה קצלת גירות, ולהכי כשהגדיל יכול למחות

שהכנים עלמו לצרית, הרי הוא נכנס צדק צרית ושזועה דקצלת התורה, ושז חינו יכול לחזור צו [אלא דהולרך הרמז"ם לאשמעינן כן, דס"ד דגר שלא היו הוא או אבותיו ממש צמעמד הרי סיני, אף שנכנס לדין ישראל מלי למהדר ציה, קמ"ל].?

ומצתה מצוחר היעצ הא דס"ל להרמז"ם דגר קטן מלי למהדר ציה, דהרי הך גר קטן מעולם לא קיבל עליו גירות, וא"כ אף דכבר חייל עליה דין ישראל, שפיר מלי למהדר ציה,

^א **והנה** נחלקו הגאונים והראשונים אי מומר זוקק ליצום והאריכו צזה עוצא, וויעוין צאור זרוע (הלי יצום ס"י תרה) שכתב וז"ל נשאלה השאלה לפני הישיבה דמתא מחסיה והשיבו עליה כענין הזה יצמה שנפלה לפני יצם מומר זקוקה ליצם ואית עליה זיקה דאוריית' מיכו אי קדשה צעל אכתי צקדושתיה הוב קאי זקוקה ליה דקאמרינן נישואים הראשונים מפילים אצל ודאי כי נסצה צעל הובא יצם מומר הוב קודם לכן לא זריכה חליצה זו היא התשובה שמאלנו צה מן הגאונים, אף על גב שלא הרצו צראיות ידענו שתשובתם נכונה והגונה וכדי הם לסמוך עליהם שמהם תורה יולאה לכל ישראל ואף לנו ראינו לקיים צעלמינו ישמע חכם ויוסיף לקח, ומח יש להקשות צה אי משום הריא דאמר גצי גר דאי דהר ציה וקדיש ישראל מומר קרינא צ"ה וקידושי קידושין משום דהוא עביד מעשה דאע"ג דפריש מן הצבור וכסבור שהוא כעכו"ם מקרא לווח עליו כמה שנאמר (יחזקאל פ"ב פל"ב) העולה על רוחכם היו לא תהיה אשר אתם אומרים נהיה כגוים אלמא אם מקדש צה ישראל ה"ה כישראל וזריכה גע עכ"ל, וז"ל התרומת הדשן (ס"י רג) צאור זרוע הגדול מדצרי הגאון כתב טעמא דחא דקידושין דמומר הוי קידושין היינו טעמא משום דהנציו הכריז על ישראל והעולה על רוחכם הוב לא תהיה אשר אתם אומרים נהיה כגוים וגו', לכך קידושו קידושין וכן זוקק את אשת אחיו אם נשתמד אחר קידושין מהאי טעמא, ונראה לצאר דעת הגאונים כיון דק"ל נישואין מפילים אם הוב יהודי צשעת נישואין חייל עליו הזיקה, והתורה לא נתנה לו כח לפרוק עול מעליו שכבר נתחייב צו, אצל אי הוי מיתב מפלת א"כ כשנשתמד עדיין לא נתחייב צה, ולריך לומר כדלעיל משום דע"י מעשה הן צאין דומה כצא לפרוק עול, אם לא יועילו קידושין שלו כמו של נכרי הרי עושה את עלמו צידים כנכרי כו' יעו"ש.

ולשוב להיות כגוי [אלא דאם הגדיל ולא מיחה חשיב קבלה השתא].

והנה צסוגין איתיביה אציי הגיורת והשצויה והשפחה שנפדו ושנתגיירו ושנתחררו פחותות מצנות שלש שנים ויום אחד כתוצתן מאתים ואי ס"ד הגדילו יכולין למחות יחצוין לה כתוצה דאזלה ואכלה צגיותה לכי גדלה וכו' מתיב רצח אלו נערות שיש להן קנס הצא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית ועל הגיורת ועל השצויה ועל השפחה שנפדו ושנתגיירו ושנתחררו פחותות מצנות שלש שנים ויום אחד יש להן קנס ואי אמרת הגדילו יכולין למחות יחצוין לה קנס דאזלה ואכלה צגיותה לכי גדלה, ויעוין צרמצ"ס (פ"י ממלכים ה"ג) שכתב וז"ל לפיכך אם צא ישראל על קטנה שהטצויה צית דין, כסף כתוצתה או קנס אונס או מפתה יהיה הכל תחת יד צית דין עד שתגדיל ולא תמחה צגירות, שמא תעול ותגדיל ותמחה ונמלאת זו אוכלת צגיותה מעות שאין לה זכות צהן אלא צדיני ישראל עכ"ל, וכצד עמד הגרמ"פ (צס' אהל אצרהס עמ' תקמג) דמדצרי הרמצ"ס אלו משמע נמי דלא פקעה הגירות אלא מכאן ולהצא, ולהכי נקט הרמצ"ס דלא

קפדין אלא משום דנמלאת אוכלת צגיותה מעות שאין לה זכות צהס אלא צדיני ישראל, דהרי צלמת צשעת האונס והנישואין היתה ישראלית וכצד זכתה צממון, אלא דקפדין משום דאוכלת השתא צגיותה מעות שאין לה זכות צהס אלא צדיני ישראל יעו"ש [ונראה דדייק לה הרמצ"ס מלשון הגמ' "יחצוין לה דאזלה ואכלה צגיותה"].

אולם לכאורה אכתי גדר הדצרים לריך ציאר, דכיון דצשעת הגוציינא היתה ישראלית וצכתה צממון, מה צכך דהשתא כשאוכלתו הויה גויה.

ונראה, דהנה לקמן (פח"א) אמרי' גצו עד אחד מעידה שהיה פרועה דאי פקה הוא מיייתי לה לידי שצועה דאורייתא דיהיב לה כתוצתה צאפי סהדא קמא וסהדא צתרא ומוקיס לה להנך קמאי צהלואה ויעו"ש צרש"י, ומצואר דאינו תוצע את הפרעון השני אלא את הפרעון הראשון, ול"צ טובא דהא את הפרעון הראשון צצד זכתה, וצפרעון השני הוא דלא זכתה.

ומבואר מדצרי הגמ', דכל היכא דזכה צממון עצור פרעון חוב, כל דחזר ונפרע את החוב צפרעון אחר, יכול

צתורת פרעון, וכיון דכל זמן דאינו משיב השטר לית ליה זכות להחזיק צמעות הפרעון, מחויב להוליאס מתחת ידו ולהשיבס ללוה.

ומעתה מצוואריס דצרי הרמז"ס, דאף דצשעה שגצתה את הממון היתה ישראלית וזכתה צממון, מ"מ כל דלצסוף נעשית גויה מכאן ולהבא, שוב אינה רשאית לאכול המעות שאין לה בהם זכות אלא צדיני ישראל.

ונראה להוסיף צזה, דהנה יעוין צרמז"ס (פ"ח מזקי ממון ה"ה) וז"ל שור של ישראל שנגח שור של נכרי צין תס צין מועד פטור, לפי שאין בגוים מחייצין את האדם על צהמתו שהזיקה והרי אנו דנין להם כדיניהן עכ"ל והוא ע"פ המצוואר צצ"ק (ק"ג א) ישראל וכנעני שצאו לדין אס אתה יכול לצכהו צדיני ישראל זכהו ואמור לו כך דינינו צדיני כנענים זכהו ואמור לו כך דינכם, ויעוין צאהא"ז דציאר דס"ל להרמז"ס ד"רעהו" לא ממטע אלא הקדש ולא גוי, ומטיקר פרשת ניזקין איכה חיוצ אף צשור של ישראל דנגח שור של עכו"ס, אלא דפטור משום דדיינין ליה כדיניהם.

הלוה לחזור ולתצוב את הפרעון הראשון, דכיון דכל זכותו להחזיק צממון הוי מכח החוצ, כל דנפרע החוצ פעס נוספת, תו לית ליה זכות להחזיק צממון הפרעון הראשון.

ובשבת (ע"ח ז) המוליא קשר מוכסין עד שלא הראהו למוכס חייב משהראהו למוכס פטור רצי יהודה אומר אף משהראהו למוכס חייב מפני שצריך לו כו' רצח אמר כו' הכא צכותצין שוצר קמיפלגי תנא קמא סצר כותצין שוצר ורצי יהודה סצר אין כותצין שוצר, ופירש רש"י וז"ל ר' יהודה סצר אין כותצין שוצר הלכך צריך הוא המלוה דצעי אהדורי, ואי לא מהדר ליה חוזר ותוצעו לו מה שפרעו דלא סגי ליה צשוצר דצריך לשומרו מן העכצרים עכ"ל, ומצוואר דלמ"ד אין כותצין שוצר, אף אס פרעו מצי לחזור ולתוצעו להשיב לו דמי הפרעון, ול"צ דהתינה קודם שפרעו אינו מחויב לפורעו, דזכו תנאי ההלואה שצייניהם, דלא יבא מחויב לפרוע אלא אס ישיב לו את השטר, אף אחר דזכה כצר המלוה צמעות הפרעון, היאך מצי הלוה לתוצעו להשיב לו את מעות הפרעון, וחזיקן לכאוי כנ"ל, דכל זכותו להחזיק צמעות הפרעון אינו אלא

צ"ד ללא יהצינן ליה דאזיל ואכיל
 צעמיה כדאמרין גבי קנס צכתוצות
 ואם ישוב יתנו לו ירושתו עכ"ל, והנה
 לפי פשוטו דהא דהגדילו יכולין למחות
 היינו דפקעה הגירות למפרע, והא דלית
 לה קנס היינו מדינא, ל"צ מאי אייתי
 הרא"ש מהכא, ויתכן דס"ל להרא"ש
 דלא פקעה הגירות אלא מכאן ולהבא,
 אך י"ל עוד דס"ל להרא"ש דעיקר דין
 קנס שייך אף בגויה, ויעוין בתוס' (לקמן
 כ"ט א) דלא מלאו ראייה דליכא קנס לגויה
 אלא מסוגין].

והנה צפרק יש נוחלין (קטו ז) אמרינן
 דנחלה ממשמשת והולכת עד
 ראובן, ועמדו האחרו' דהא גר שנתגייר
 כקטן שגולד דמי, והיאך נחלה ממשמשת
 עד ראובן, וצקוצ"ש (צ"ז או' שנט) כתב
 ליישב ע"פ שיטת הרמב"ן (ס"פ אמור)
 דלישראל קודם מתן תורה היה דין
 ישראל לענין נחלה, וכתב הגר"א שם
 דלא נאמר דין גר שנתגייר כקטן שגולד
 דמי אלא לענין דינים דלא שייכי ציה
 בגיות, אך כלפי דינים דהוו שייכי ציה
 מעיקרא לא אמרינן דהוי כקטן שגולד
 גמי, ובשי' ר' שמואל (שם סקל"ה) נתקשה
 דדין כקטן שגולד אינו תלוי אם הוי
 שייכי צדין זה או לא אלא עלם הגירות

ומעתה נראה דכ"ש לענין חיוב קנס
 האונס ומפתה, דלא כתיב ציה
 רעבו, די"ל דעיקר הפרשה נאמרה אף
 בגויה, ועיקר סיבת החיוב שייכא אף
 בגויה, אלא דמ"מ פטור משום הא
 דדיינינן ליה כדיניהם.

נובזה מצוחר הא דקפדי' צהא דאכלה
 צגיותה אף דכשצתה את
 המעות הויא ישראלית, דאילו היה עיקר
 החילוק משום דלא נאמר דין קנס אלא
 צישראלית ולא צגויה, מסתבר דכיון
 דעלם האונס היה אונס דישראלית, א"כ
 אף השתא דנעשית גויה אכתי לא פקעה
 סיבת החיוב, כיון דעלם האונס נעשה
 צשעה דהיתה ישראלית, אך כיון דעיקר
 החילוק הוי צדין הגזרא, דלגזרא צן נח
 דיינינן ליה כדיניהם ולא יהצינן ליה אף
 מה דאית ליה צדיני ישראל, א"כ כל
 דהשתא נעשה הך גזרא לגוי, שוב
 פקעה זכותו צהנך מעות, כיון דהשתא
 ראינו לדינו כדיניהם].

ויעוין צרא"ש צקידושין (פ"א סכ"ג) גבי
 ירושת מומר שכתב וז"ל לפי
 מאי דדחי ודילמא ישראל מומר שאני
 ה"ה נמי דיורש את אציו, וכן מסתבר
 דאע"ג שחטא ישראל הוא לקדש האשה
 ולגרש, מ"מ אם אפשר טוב לתתו ציד

אפקורי אפקריה רחמנא לזרעיה דכתיב
 צער חמורים צערס וזרמת סוסים
 זרמתס, וקשה דתיפוק ליה משום דגר
 שנתגייר כקטן שנולד דמי, ויעוין ברש"י
 שם דתירץ וז"ל הא דאמור רבנן אין אב
 למארי ואפילו היבא דליבא למימר כקטן
 שנולד דמי כגון הורתו שלא צקדושה
 ולידתו צקדושה די ש לו שאר מן האס
 כשאר ישראל גמור ואין לו שאר מן האב
 עכ"ל, ומבואר ברש"י דצמטוצרת
 שנתגיירה לא שייך דינא דגר שנתגייר
 כקטן שנולד דמי, ואף כלפי אביו, ול"צ
 טעמא דמילתא וגדר הדברים.

ויש שביארו דהנה יעוין צהקדמת השצ
 שמעתתא דהביא מדברי הגור
 אריה למהר"ל (בראשית פמ"ו פ"י) דבגירות
 דמתן תורה לא היה דינא דגר שנתגייר
 כקטן שנולד משום דכפה עליהן הר
 כגיגית ולא אמרינן צזה דהוי כקטן
 שנולד, דודאי מי שנתגייר מעלמו כגון
 גוי, כיון דלא היה לריך לגייר והוא
 מגייר עלמו הוי צריה אחרת לגמרי, אצל
 ישראל שילאו ממארים כיון שהיו
 מחויבים לקבל את התורה והיו
 מוכרחים לזה אין זה כקטן שנולד,
 ואע"ג דבדאי נתגיירו כדמוכה צפרשת
 משפטים שהרי היו לריכים מילה

הוי כקטן שנולד יעו"ש, אולם יעוין
 צחידושי הגר"ז (צבורות מז א) דביאר
 צשיעת רש"י שם כיסוד הגר"ז, דלא
 שייך דינא דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי
 אלא לענין דינים דלא שייכי ציה
 מעיקרא [ויעוין שם דביאר הא דשייך
 דינא דגר שנתגייר כקטן שנולד אף כלפי
 עריות דאסירי לצן נח, משום דפרשת
 עריות דצן נח ופרשת עריות דישראל
 תרי פרשיות נינהו, והוכיח כן מדברי
 הרמב"ם (פ"ד מאיס"ב ה"ז)] יעו"ש, אף
 ל"צ גדר הדברים.

ונראה דהנה צתום' צסוגין מבואר
 דצמטוצרת שנתגיירה צנה
 יורשה והתום' צסנהדרין (סח צ)
 נסתפקו צזה, וצבה דלא אמרינן צזה
 דגר שנתגייר כקטן שנולד ואינו מתייחס
 אחר אמו, צפשוטו היינו דסצרי תום'
 דליחס אס סגי צלידה, ולהכי מתייחס
 אחר אמו מכה הלידה דהויא אחר
 הגירות, אף הנה ציצמות (נה א) אמר
 רצא הא דאמור רבנן אין אב למארי לא
 תימא משום דשטופי צזמה דלא ידיע
 אצל ידיע חיישינן אלא אפילו דידיע נמי
 לא חיישינן דהא שני אחין תאומים
 דטפה אחת היה ונחלקה לשתיים וקתני
 סיפא לא חוללין ולא מייצמין ש"מ

דנתגייר קודם שנולד, שפיר חיילי עליה
הנך דינים בשעת הלידה [וז"ל לפ"ז
דיחס אז מלי למיחל אף בשעת לידה
ואכמ"ל].

ומהאי טעמא לא שייך דינא דגר
שנתגייר כקטן שנולד דמי אלא
לענין דינים דלא נהגי ציה מעיקרא,
דהנך דינים צעו למיחל השתא בשעת
הגירות, והשתא ליכא לידה, אך דינים
דהוו ציה מעיקרא לא פקעו [ויעוין
ציצמות (מח 3) וי"ל].

ויעוין גגור אריה (סג) דעמד צהא
דנשא שמעון אחותו ותי
מתחילה וז"ל יש לומר דהך תנא סצירא
ליה דאחותו מן האם אינה אסורה לו כו'
אבל עדיין קשה הרי האצות קיימו כל
התורה וידעו אותה צרוח הקודש, היו
מקפידין שלא לישא כנענית ולא הקפידו
על ערוה דהוא אסור מן התורה, ויש
מפרשים כי שאני קודם מתן תורה
מלאחר מתן תורה, כי כל האצות היו
מקיימים את התורה כולה אך לריכוס
היו לקבל עליהם את התורה כגרים
שנתגיירו, לכך היו כקטן שנולד, פירוש
להך מילתא בצד לענין קצלת התורה
לא שייך צהם ענין אחוה שיבוי אחים
לענין עריות, שלא נולדו צחיוצ המלוה

ועצילה וקרצן (ועי' יצמות מו א כריתות ט א)
ע"כ, ומצואר דצגירות צע"כ לא אמרינן
כגר שנתגייר, וה"ל מעוצרת שנתגיירה
כלפי העובר הוי גירות צע"כ [והקשו
דהא מהני משום דדעת האם מועלת
לעובר וכדיצארו האחרו' וא"כ הויא
גירות מדעת, אך מ"מ נראה דטעמא
דנקט הגור אריה שייך אף צזה] אולם
הוא מחודש, ויעוין צאחרו' מש"כ עוד
לצאר צזה.

ונראה צציאור דצרי רש"י, דהא דגר
שנתגייר כקטן שנולד לאו היינו
משום דהוי כצריה חדשה, אלא יסוד
הדין צזה הוא, דכל הדינים התלויים
צקורצה לריכוין לחול בשעת הלידה
דוקא, וכגון הא דנאסר צאחותו לא מלי
למיחל אלא בשעה שנולד, דהרי כל יסוד
הקורצה הויא מחמת דנולדו שניהם
מאצ אחד או מאם אחת, ולהכי דינים
התלויים צאחוב לא חיילי אלא בשעת
הלידה, וגר שנתגייר לא חיילי עליה
מעתי כל דיני הקורצה כיון דהשתא
ליכא לידה, וזכו ציאור דצרי רש"י
דצמעוצרת שנתגיירה לא שייך דינא דגר
שנתגייר כקטן שנולד דמי ואף כלפי
אציו, דהרי כל יסוד הדין דדיני הקורצה
לא חיילי אלא בשעת לידה, אך הכא

ישראל קטני (פלשתיים) [גויים] בית דין מלין אותן עכ"ל, והנה הא ודאי מודה הרי"ד דאף כשיד ישראל תקיפה על האומות, אין הצי"ד מגיירין את כל קטני האומות, אלא דוקא צקטן שבא לבין ישראל, כגון תינוק שנמלא מושלך או שנשבה ע"י ישראל.

ויעוין ברמב"ם (פט"ו מאיסורי ביאה הכ"ה – הכ"ו) האסופי שנמלא צעיר שיש בו גויים בין שהיה רוב גויים או רוב ישראל כו' הטבילוהו בית דין לשם גרות או שעבד משבגדיל הרי הוא כשאר אסופים הנמלאים צערי ישראל עכ"ל, ומשמע לכאוי דאף צתינוק המושלך נאמר דינא דרוב הונא דבית דין מטבילין אותו וכדעת הרי"ד, ויעוין עוד ברמב"ם (פ"ח ממלכים ה"ח) גבי יפת תואר וז"ל נתעברה מביאה ראשונה הרי הולד גר, ואינו בנו לדבר מן הדברים מפני שהוא מן הגויה אלא בית דין מטבילין אותו על דעתם כו' עכ"ל, ולריך ביאור הא דנקט "הרי הולד גר" [ולשון החינוך (מ' תקלז) הרי זה גוי].

ויתכן דהך לישנא ד"גר קטן" דנקט רב הונא הכא היינו כ"גר הייתי בארץ נכריה" וכיו"צ, דגוי קטן שנעשה גר אלא ישראל, וכגון תינוק מושלך או

אלא הם קבלו מאליהם, להך מילתא הוו כגרים שאין עריות בהם, ולפיכך כל עריות שהן מן התורה שנתנה אחר כך לא היה נוכח בצחות כגון יעקב נשא שתי אחיות ועמרם דודתו ויהודה היה מייבם את כלתו, אף על גב דמן התורה אסור והם היו שומרים את התורה, הרי אם מלד התורה אתה בא לאסור והם קבלו אותה עליהם לא היו להם בזה קורבה, אבל קורבה מלד עלמם לא נתבעה עכ"ל.

והנה בזה לא נתיישב אלא הא דנחלה ממשמשת עד ראובן, אך האחרוי תמכו עוד מהא דדרש"י (יומא ע"ה) זוכה למשפחותיו על עסקי משפחות שנאסרו להם העריות [ויעוין ברמב"ם (פכ"ג מאיסורי ביאה ה"ח)] ובגור אריה תי' דשאני התם דהויא גירות צע"כ וכנ"ל, אך האחרוי תי' עוד דזכו על עריות שנאסרו להם מכאן ולהבא.

בעיקר דינא דגר קטן מטבילין אותו על דעת בית דין, הנה רש"י פי' אם אין לו אב ואמו הביאתו להתגייר, וכן מצואר צש"ר דמיירי דאזיו או אמו הביאורו להתגייר או דבא מעלמו להתגייר, אך צפסקי הרי"ד (ע"ה"ג) כתב וז"ל כגון תינוק שנמלא מושלך או ששבו

שנשבה ע"י ישראל וכן בצן יפת תאר וזכו דנקט הרמז"ס הכא הרי זה גר, וכיו"ב, מטבילין אותו על דעת בית דין, דמהאי טעמא מטבילין אותו בית דין.